

**FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL FINANSŲ ĮSTAIGOMS, KURIOS NENURODYTOS LIETUVOS RESPUBLIKOS
PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO 4
STRAIPSNIO 1 DALYJE, SKIRTŲ NURODYMŲ, KURIAIS SIEKIAMA UŽKIRSTI KELIĄ
PINIGŲ PLOVIMUI IR (AR) TERORISTŲ FINANSAVIMUI, PATVIRTINIMO**

2017 m. sausio 17 d. Nr. V-7

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 4 straipsnio 9 dalimi:

T v i r t i n u Finansų įstaigoms, kurios nenurodytos Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje, skirtus nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (pridedama).

Direktorius

Kęstutis Jucevičius

PATVIRTINTA
Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministerijos direktoriaus
2017 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-7

**FINANSŲ ĮSTAIGOMS, KURIOS NENURODYTOS LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ
PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO
1 DALYJE, SKIRTI NURODYMAI, KURIAIS SIEKIAMA UŽKIRSTI KELIĄ PINIGŲ
PLOVIMUI IR (AR) TERORISTŲ FINANSAVIMUI**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Finansų įstaigoms, kurios nenurodytos Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje, skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (toliau – Nurodymai), nustato pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo Lietuvos Respublikos įmonėse, užsienio įmonių atstovybėse (filialuose), įregistruotose ir veikiančiose Lietuvos Respublikoje, kurių pagrindinė veikla yra finansinių paslaugų teikimas ir kurios nenurodytos Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje (toliau – Kitos finansų įstaigos), tvarką.

2. Šiame dokumente vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatyme.

**II SKYRIUS
RIZIKOS VERTINIMU PAGRĮSTAS METODAS**

3. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai vertinti Kita finansų įstaiga turi įdiegti rizikos vertinimu pagrįstą metodą. Šis įdiegtas metodas turi padėti Kitai finansų įstaigai veiksmingai valdyti patiriamą pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką.

4. Pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizika turi būti vertinama išskiriant šias rizikos rūšis:

4.1. kliento rizika;

4.2. produktų, paslaugų rizika ir (arba) operacijų rizika;

4.3. šalies ir (arba) geografinio regiono rizika.

5. Kita finansų įstaiga, atsižvelgdama į savo veiklos mastą ir pobūdį, gali išskirti ir kitas rizikos rūšis.

6. Rizikos, susijusios su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu, valdymas turi būti neatskiriama bendros Kitos finansų įstaigos rizikos valdymo sistemos dalis. Taikydama Nurodymuose nustatytus reikalavimus ir atsižvelgdama į savo veiklos mastą ir pobūdį, Kita finansų įstaiga turi įdiegti

procedūras ir sistemas, skirtas pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikai nustatyti, vertinti bei valdyti, ir veiksmingas šios rizikos mažinimo priemonės.

III SKYRIUS

KLIENTO IR NAUDOS GAVĖJO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

7. Kaip nustatyta Įstatymo 9–11 straipsniuose, taip pat taikant rizikos vertinimu pagrįstą metodą, kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymas atliekamas naudojant:

7.1. įprastas kliento tapatybės nustatymo priemonės ir procedūras;

7.2. papildomas kliento tapatybės nustatymo priemonės ir procedūras sustiprintam kliento tapatybės nustatymui atlikti;

7.3. supaprastintas kliento tapatybės nustatymo priemonės ir procedūras supaprastintam kliento tapatybės nustatymui atlikti.

8. Prieš imdamasis nustatinėti kliento tapatybę, atsakingas Kitos finansų įstaigos darbuotojas patikrina, ar yra aplinkybių, dėl kurių turi būti pasirinktas supaprastintas arba sustiprintas kliento tapatybės nustatymas.

9. Kliento asmens tapatybei nustatyti reikalingi kliento asmens duomenys nurodomi Kliento ir naudos gavėjo tapatybės, kelių tarpusavyje susijusių piniginių operacijų nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 942 „Dėl Kriterijų, kuriais vadovaujantis klientas laikomas keliančiu mažą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, ir kriterijų, kuriais vadovaujantis laikoma, kad yra didelė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmė, sąrašo, Kliento ir naudos gavėjo tapatybės, kelių tarpusavyje susijusių piniginių operacijų nustatymo taisyklių patvirtinimo ir informacijos apie pastabėtus galimo pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo požymius, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo pažeidimus ir priemones, kurių buvo imtasi prieš pažeidėjus, pateikimo tvarkos nustatymo“ (toliau – Taisyklės).

10. Kita finansų įstaiga privalo imtis visų kryptingų ir proporcingų priemonių, kad nustatytų, ar klientas veikia savo vardu, ar yra kontroliuojamas, ir nustatyti bei patikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę.

11. Kita finansų įstaiga privalo imtis priemonių ir nustatyti bei patikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę Įstatymo 9 straipsnyje nustatytais atvejais.

12. Kita finansų įstaiga gali nustatyti kliento ir naudos gavėjo tapatybę jiems tiesiogiai nedalyvaujant Taisyklėse nustatyta tvarka.

13. Įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė pasinaudoti trečiųjų šalių informacija nustatant kliento ir naudos gavėjo tapatybę įgyjama, jeigu trečioji šalis sutinka pateikti prašančiajai šaliai kliento tapatybei nustatyti reikalingą informaciją ir dokumentus, ir tik tada, jeigu įsitikinama, kad trečioji šalis atitinka visus Įstatyme trečiajai šaliai nustatytus reikalavimus. Kitai finansų įstaigai rekomenduojama šią nuostatą taikyti tik tada, kai neįmanoma kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatyti kitais būdais.

14. Kita finansų įstaiga turi įsitikinti, kad trečioji šalis atitinka Įstatymo 2 straipsnio 22 dalyje nustatytus reikalavimus, atsižvelgdama į informaciją apie valstybės, kurioje trečioji šalis yra registruota, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos lygį.

15. Kita finansų įstaiga turi imtis visų įmanomų priemonių, kad įsitikintų, jog trečiosios šalys nedelsdamos jai pateiks:

15.1. visą prašomą kliento ar naudos gavėjo tapatybės nustatymo informaciją ir duomenis, privalomus turėti įgyvendinant Įstatyme nustatytus reikalavimus;

15.2. dokumentų, susijusių su kliento arba naudos gavėjo tapatybės nustatymu, kopijas ir kitus dokumentus, susijusius su klientu arba naudos gavėju.

16. Nurodymų 13–15 punktų nuostatos netaikomos užsakomųjų paslaugų (angl. *outsourcing*), tarpininkavimo ir atstovavimo santykiams, kai pagal sutartį užsakomųjų paslaugų teikėjas, tarpininkas arba atstovas laikytinas Kitos finansų įstaigos dalimi.

17. Kitai finansų įstaigai draudžiama naudotis trečiųjų šalių iš trečiosios valstybės pateikta informacija apie klientą arba naudos gavėją, jeigu dėl to yra priimtas atskiras Europos Komisijos sprendimas.

18. Atsakomybė už Įstatyme ir Nurodymuose nurodytų kliento arba naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų vykdymą tenka trečiosios šalies informacija apie klientą arba naudos gavėją pasinaudojusiai Kitai finansų įstaigai.

19. Kita finansų įstaiga, vadovaudamasi Įstatymo 10 straipsniu ir Taisyklių IV skyriaus nuostatomis, gali atlikti supaprastintą kliento tapatybės nustatymą.

20. Kitai finansų įstaigai draudžiama atlikti supaprastintą kliento tapatybės nustatymą, jei dėl to yra priimtas atskiras Europos Komisijos sprendimas.

21. Kita finansų įstaiga, vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio nuostatomis, taip pat vidinėmis rizikos vertinimo ir valdymo procedūromis bei Kriterijų, kuriais vadovaujantis klientas laikomas keliančiu mažą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, ir kriterijų, kuriais vadovaujantis laikoma, kad yra didelė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmė, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 942 „Dėl Kriterijų, kuriais vadovaujantis klientas laikomas keliančiu mažą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmę, ir Kriterijų, kuriais vadovaujantis laikoma, kad yra didelė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmė, sąrašo, Kliento ir naudos gavėjo tapatybės, kelių tarpusavyje susijusių piniginių operacijų nustatymo taisyklių patvirtinimo ir informacijos apie pastebėtus galimo pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo požymius, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo pažeidimus ir priemones, kurių buvo imtasi prieš pažeidėjus, pateikimo tvarkos nustatymo“, privalo atlikti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą.

22. Kita finansų įstaiga, atlikdama sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami per atstovą, klientas tiesiogiai nedalyvauja nustatant jo tapatybę arba kai yra didelė pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo grėsmė, privalo taikyti vieną ar kelias papildomas priemones, nurodytas Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje.

23. Kita finansų įstaiga, atlikdama sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai vykdomi sandoriai, pradedami ir (ar) palaikomi dalykiniai santykiai su politikoje dalyvaujančiais fiziniais asmenimis, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje, arba kai finansų įstaiga ar kitas subjektas, įvertinę kliento keliamą riziką ir nustatę, kad klientas kelia didelę pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo riziką, nusprendžia sustiprintą kliento tapatybės nustatymą taikyti ir kitiems politikoje dalyvaujantiems fiziniais asmenimis, privalo:

23.1. gauti įgalioto vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su šiais klientais užmegzti arba tęsti dalykinius santykius su klientais, kai jie tampa politikoje dalyvaujančiais fiziniais asmenimis;

23.2. imtis atitinkamų priemonių, kad būtų nustatytas turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais arba sandoriu, šaltinis;

23.3. vykdyti sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių su politikoje dalyvaujančiais fiziniais asmenimis stebėseną.

24. Jei bent vienus metus asmuo nustoja eiti jam patikėtas svarbias viešąsias pareigas, Kita finansų įstaiga, įvertinusi pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo grėsmės lygį, ir nustačiusi, kad klientas kelia mažą pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką, jo gali nelaikyti politikoje dalyvaujančiu fiziniu asmeniu.

25. Kita finansų įstaiga privalo sukurti vidaus procedūras ir įdiegti priemones, kurių pagrindu nustatoma ir patikrinama, ar klientas ir naudos gavėjas yra politikoje dalyvaujantys fiziniai asmenys.

IV SKYRIUS

KLIENTŲ DALYKINIŲ SANTYKIŲ STEBĖSENA

26. Prieš pradėdant dalykinius santykius, nustatant ir tikrinant kliento bei naudos gavėjo tapatybę:

26.1. iš kliento turi būti gauti jo tapatybę liudijantys dokumentai, kuriuose būtų Taisyklių 3, 4, 6, 7, 12 punktuose nurodyti duomenys apie klientą ir naudos gavėją;

26.2. kai piniginė operacija atliekama arba sandoris sudaromas per atstovą, turi būti nustatyti reikalaujami duomenys ir apie atstovaujimą, ir apie atstovą;

26.3. turi būti gauta informacija, kuri leistų aiškiai suprasti, koks kliento dalykinių santykių tikslas ir numatomas pobūdis;

26.4. turi būti gauta tokia informacija, kuri leistų aiškiai suprasti, kokia kliento juridinio asmens valdymo struktūra, veiklos pobūdis;

26.5. iš kliento gauta informacija turi būti tikrinama remiantis dokumentais, duomenimis arba informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio: oficialiais dokumentais, kuriuose yra asmens fotografija ir (arba) atitinkamas registracijos numeris ir kurie negali būti lengvai kopijuojami arba padirbami (pasas, asmens tapatybės kortelė, vairuotojo pažymėjimas, juridinio asmens registracijos pažymėjimas, išrašas iš juridinių asmenų registro, notaro patvirtintos dokumentų kopijos ir pan.), kuriuose būtų nurodytas kliento vardas, pavardė, asmens kodas ar kita unikali skaitmenų seka, skirta asmeniui identifikuoti, asmens nuotrauka ir (arba) parašas ar pan. (fiziniams asmenims) arba pavadinimas, adresas, kodas, registracijos pažymėjimo numeris, PVM mokėtojo kodas ar pan. (juridiniams asmenims); viešai prieinama informacija ir duomenų bazėmis.

27. Kita finansų įstaiga privalo skirstyti klientus, su kuriais yra užmegzti dalykiniai santykiai, į rizikos grupes pagal savo vidaus dokumentuose nustatytus klientų priskyrimo prie rizikos grupių kriterijus ir procedūras. Klientai gali būti priskirti prie kelių rizikos grupių, atsižvelgiant į įvairius kriterijus, pvz.: registracijos šalį, vykdomos veiklos rūšį, atliekamų piniginių operacijų mastą.

28. Kita finansų įstaiga privalo vykdyti nuolatinę operacijų (sandorių) stebėseną ir nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant:

28.1. sandorių tyrimą, siekiant užtikrinti, kad vykdomi sandoriai atitiktų Kitos finansų įstaigos turimas žinias apie klientą, jo verslą (verslo rūšis ir jo pobūdį, sandorių pobūdį, verslo partnerius, veiklos teritoriją ir pan.), rizikos pobūdį ir žinias apie lėšų šaltinį;

28.2. padidintos rizikos kliento „portreto“ sukūrimo principus, informacijos apie padidintos rizikos klientų atliekamas pinigines operacijas kaupimo ir saugojimo procedūrų nustatymą. Turi būti kaupiama tokia informacija, kuri leistų aiškiai suprasti, koks vykdomų operacijų tikslas ir pobūdis. Kaupiami informacija apie klientą turėtų apimti informaciją, įskaitant, bet neapsiribojant: iš kur į kliento sąskaitą pervedamos lėšos, kur lėšas perveda pats klientas, kaip dažnai atliekamos konkrečios operacijos, kokia valiuta atliekamos konkrečios operacijos, kokias operacijas klientas atlieka dažniausiai, ir panaši informacija, kuri padėtų sukurti kliento „portretą“;

28.3. tai, kad ypač reikia kreipti dėmesį į:

28.3.1. tokią veiklą, kuri dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu, ir ypač į sudėtingus arba neįprastai didelius sandorius ir visas neįprastas sandorių struktūras, kurios neturi akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo, ir dalykinius santykius arba pinigines operacijas su klientais iš trečiųjų valstybių, kuriose pagal tarptautinių tarpvyriausybinių

organizacijų oficialiai paskelbtą informaciją pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių nepakanka arba jos neatitinka tarptautinių standartų. Kita finansų įstaiga privalo išnagrinėti, koks šių operacijų arba sandorių vykdymo pagrindas ir tikslas, o tyrimo rezultatus įforminti raštu. Raštu įforminti tyrimo rezultatai saugomi 5 metus (rašytiniai ir (arba) elektroniniai);

28.3.2. kiekvieną pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo grėsmę, galinčią kilti dėl bet kokio pobūdžio gaminių, produktų, kitokių žmogaus darbo rezultatų, teikiamų paslaugų naudojimo arba vykdomų sandorių, kai siekiama nuslėpti kliento ar naudos gavėjo tapatybę (linkstama į anonimiškumą), taip pat dėl dalykinių santykių arba sandorių su klientu, kurio tapatybė nebuvo nustatyta jam dalyvaujant tiesiogiai, ir prireikus nedelsiant imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias turtą panaudoti pinigams plauti ir (arba) teroristams finansuoti;

28.3.3. pinigines operacijas ar sandorius, kai siekiama nuslėpti kliento arba naudos gavėjo tapatybę, taip pat dalykinius santykius arba sandorius su klientu, kurio tapatybė nebuvo nustatyta jam tiesiogiai dalyvaujant;

28.3.4. tai, ar Kitos finansų įstaigos klientas neįtrauktas į bendrą asmenų, jų grupių bei įmonių ir įstaigų, kurioms taikomos Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų finansinės sankcijos, sąrašą;

28.3.5. tai, ar klientas neturi sąsajų su šalimis, kurios priskirtinos prie didesnės rizikos šalių kategorijos: joms taikomos Europos Sąjungos sankcijos arba kitos ribojamosios priemonės, taip pat su šalimis, kurias Finansinių veiksmų darbo grupė (angl. *Financial Action Task Force*, toliau – FATF) priskiria prie didelės rizikos arba nebendradarbiaujančių šalių, ar kt.;

28.3.6. mokėtojo paslaugų teikėjus, kurie reguliariai nepateikia būtinos informacijos apie mokėtoją pagal Reglamentą (EB) Nr. 1781/2006;

28.3.7. pinigines operacijas, kurias atlieka:

28.3.7.1. asmenys be pilietybės ir užsieniečiai, taip pat į jų pateikiamus tapatybę liudijančius dokumentus;

28.3.7.2. asmeninės (privačios) bankininkystės paslaugomis besinaudojantys klientai;

28.3.7.3. patikos (angl. *trust*) paslaugas teikiančios bendrovės ir kiti panašios teisinės struktūros juridiniai asmenys;

28.3.7.4. bendrovės, kurias valdo formalūs akcininkai ir (arba) kurių akcijos yra pareikštinės;

28.4. pareigą nedelsiant imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias pinigų plovimui ir (arba) teroristų finansavimui.

29. Nustatant kliento ir naudos gavėjo tapatybę, analizuojant kliento veiklą gauta informacija turi būti nuolat dokumentuojama, ji turi būti rašytinė arba elektroninė.

30. Kita finansų įstaiga turi užtikrinti, kad atliekant pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikos vertinimą būtų vadovaujamasi naujausia ir tikslia informacija. Kita finansų įstaiga privalo nuolat peržiūrėti ir atnaujinti:

30.1. duomenis apie kliento ir naudos gavėjo tapatybę. Nustatant duomenų atnaujinimo periodiškumą, būtina remtis rizika pagrįstu vertinimu;

30.2. didesnės rizikos klientų dalykinių santykių stebėsenos metu gautą informaciją.

31. Nurodymų 10, 26, 28 ir 30 punktų nuostatos netaikomos, kai Kitos finansų įstaigos klientas yra finansų įstaiga, jeigu:

31.1. minėta finansų įstaiga yra registruota šalyje, kuri laikosi tarptautinių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos standartų, ir tai šaliai netaikomos tarptautinės sankcijos (ribojamosios priemonės);

31.2. finansų įstaigai taikomas privalomas profesinis registravimas.

32. Kitai finansų įstaigai draudžiama:

32.1. atidaryti anonimines sąskaitas ir sąskaitas fiktyviais vardais, taip pat atidaryti sąskaitas nepareikalavus kliento tapatybę liudijančių dokumentų arba kilus pagrįstam įtarimui, kad šiuose dokumentuose įrašyti duomenys yra netikri arba suklastoti;

32.2. vykdyti sandorius ir (arba) operacijas, pradėti dalykinius santykius su klientais, kurių tapatybės (ir (arba) naudos gavėjo tapatybės) negalima tinkamai nustatyti ir patikrinti, t. y. jeigu klientas Nurodymų 11 punkte nurodytais atvejais:

32.2.1. nepateikia duomenų, liudijančių jo tapatybę;

32.2.2. vengia pateikti informaciją ir duomenis, reikalingus jo tapatybei nustatyti, pateikia ne visus arba neteisingus duomenis;

32.2.3. nepateikia duomenų apie naudos gavėjo tapatybę;

32.2.4. vengia pateikti informaciją, reikalingą naudos gavėjo tapatybei nustatyti, pateikia ne visus arba neteisingus duomenis arba pateiktų duomenų nepakanka naudos gavėjo tapatybei patikrinti;

32.2.5. kai dalykiniai santykiai pradedami ir operacijos vykdomos per atstovą, nepateikia informacijos ir duomenų, reikalingų nustatant kliento ir asmens, kurio vardu šis klientas veikia, tikrąją tapatybę;

32.3. pradėti ir (arba) tęsti dalykinius santykius, vykdyti sandorius, kai negali įvykdyti Nurodymų 26, 30 punktuose ir 28.1 papunktyje nurodytų kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų, taip pat kai klientas vengia arba atsisako Kitos finansų įstaigos prašymu ir nurodytais terminais pateikti informaciją apie piniginių lėšų arba turto kilmę, kitus papildomus duomenis. Apie tokius atvejus, įvertinus keliamą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę, būtina nedelsiant informuoti Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT).

V SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS FNTT

33. Kita finansų įstaiga privalo pranešti FNTT apie:

33.1. kliento vykdomas įtartinas pinigines operacijas arba sandorius, įskaitant:

33.1.1. atvejus, jeigu žino, gauna informacijos, įtaria, turi pakankamai pagrindo įtarti, kad buvo, yra arba bus atliekamas pinigų plovimas ir (arba) teroristų finansavimas ar mėginta jį atlikti;

33.1.2. atvejus, jei įtaria arba turi pakankamai pagrindo įtarti, kad kliento lėšos gautos iš nusikalstamos veikos;

33.1.3. atvejus, jei įtaria arba turi pakankamai pagrindo įtarti, kad sandoriai ar veikla susiję su teroristų finansavimu;

33.2. kliento vienkartinės operacijas su grynaisiais pinigais arba kelias tarpusavyje susijusias operacijas su grynaisiais pinigais, jeigu suma lygi arba viršija 15 000 eurų arba ją atitinkančią sumą užsienio valiuta.

34. Nurodymų 33.1 papunktyje nurodytos įtartinės piniginės operacijos arba sandoriai nustatomi:

34.1. atsižvelgiant į įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijus, patvirtintus Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Pinigų plovimo ir įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijų sąrašo patvirtinimo“;

34.2. atkreipiant dėmesį į tokią klientų veiklą, kuri dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu;

34.3. nustatant kliento ir naudos gavėjo tapatybę ir vykdant nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti šių santykių metu, tyrimą, kaip tai nustatyta Nurodymų 28 punkte.

35. Apie Nurodymų 33.1 papunktyje minimas kliento pinigines operacijas FNTT informuojama neatsižvelgiant į piniginės operacijos dydį. Svarbiausi kriterijai yra piniginės operacijos ir (arba) veiklos įtartinumas. Kita finansų įstaiga privalo informuoti ne tik apie įvykdytas, bet ir apie ketintas įvykdyti įtartinas operacijas arba sandorius.

36. Kita finansų įstaiga privalo informuoti FNTT apie pinigines operacijas, kurios neatitinka nė vieno FNTT patvirtinto įtartinų piniginių operacijų arba sandorių atpažinimo kriterijaus, jeigu Kitos finansų įstaigos darbuotojui kilo įtarimas dėl piniginės operacijos ir (arba) kliento veiklos. Įtarimą gali sukelti įvairios objektyvios ir subjektyvios aplinkybės, pavyzdžiui, klientas atlieka jo veiklai nebūdingas pinigines operacijas, pateikia neteisingus duomenis apie save arba piniginę operaciją, vengia pateikti papildomą informaciją (dokumentus). Kitos finansų įstaigos darbuotojai turi gauti pakankamai informacijos apie piniginės operacijos pagrindą ir tikslus bei lėšų kilmę, kad galėtų tinkamai išnagrinėti kliento vykdomą veiklą ir (arba) operacijas bei sandorius, ir privalo pateikti savo išvadas raštu.

37. Kita finansų įstaiga neprivalo išsiaiškinti, ar kliento veikloje yra nusikaltimo sudėties. Kita finansų įstaiga, jeigu žino arba įtaria, kad piniginė operacija yra įtartina, turi pranešti FNTT.

38. Kita finansų įstaiga, nustačiusi, kad klientas atliko arba atlieka įtartiną piniginę operaciją ar sandorį, nepaisydama piniginės operacijos ar sandorio sumos, privalo:

38.1. piniginę operaciją ar sandorį sustabdyti, išskyrus atvejus, kai dėl piniginės operacijos ar sandorio pobūdžio, jų atlikimo būdo arba kitų aplinkybių to padaryti objektyviai neįmanoma;

38.2. ne vėliau kaip per 3 darbo valandas apie šią operaciją ar sandorį pranešti FNTT.

39. Kita finansų įstaiga, gavusi iš FNTT nurodymą sustabdyti kliento atliekamas įtartinas pinigines operacijas ar sandorius, privalo nuo jame nurodyto laiko arba konkrečių aplinkybių atsiradimo momento sustabdyti šias operacijas ar sandorius iki 10 darbo dienų.

40. Kita finansų įstaiga privalo atnaujinti sustabdytas pinigines operacijas ar sandorius, jeigu per 10 darbo dienų nuo pranešimo pateikimo FNTT arba nurodymo Kitai finansų įstaigai gavimo dienos FNTT neįpareigojo Kitos finansų įstaigos laikinai apriboti nuosavybės teises Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka.

41. Gavusi FNTT rašytinį pranešimą, kad piniginės operacijos ar sandorio sustabdymas gali trukdyti tyrimui dėl nusikalstamu būdu įgytų pinigų arba turto legalizavimo, teroristų finansavimo ir kitų nusikalstamų veikų, susijusių su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu, Kita finansų įstaiga nuo rašytinio pranešimo gavimo dienos arba jame nurodyto momento neturi stabdyti kliento atliekamų įtartinų operacijų ar sandorių, o sustabdytas operacijas ar sandorius nedelsdama atnaujinti.

42. Apie kliento vienkartinės operacijas su grynaisiais pinigais arba kelias tarpusavyje susijusias operacijas su grynaisiais pinigais, jeigu suma lygi arba viršija 15 000 eurų arba ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, Kita finansų įstaiga privalo pranešti FNTT vadovaudamasi vieninteliu kriterijumi – piniginės operacijos dydžiu. Šiuo atveju dėmesys kreipiamas tik į piniginės operacijos dydį. Kita finansų įstaiga neprivalo informuoti FNTT apie klientų pinigines operacijas, kai yra Įstatymo 17 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodyti pagrindai.

43. Kitai finansų įstaigai ir jos darbuotojams draudžiama pranešti klientui ar kitiems asmenims arba kitais būdais leisti jiems suprasti, kad informacija apie kliento atliekamas pinigines operacijas ar sudaromus sandorius pateikta FNTT arba dėl jų atliekamas tyrimas.

44. Kita finansų įstaiga arba jos darbuotojai nėra atsakingi klientui už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą ar žalą, padarytą dėl piniginių operacijų ar sandorių nevykdymo arba sustabdymo, atsisakymo pradėti arba tęsti dalykinius santykius su klientu, jeigu šių veiksmų imamasi siekiant valdyti pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką.

VI SKYRIUS

INFORMACIJOS IR DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

45. Kita finansų įstaiga privalo tvarkyti šiuos registracijos žurnalus:

45.1. Įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2–5 punktuose nurodytų kliento atliktų piniginių operacijų, išskyrus atvejus, kai Kitos finansų įstaigos klientas yra finansų įstaiga;

45.2. įtartinų piniginių operacijų arba sandorių;

45.3. klientų, su kuriais sandoriai arba dalykiniai santykiai buvo nutraukti Nurodymų 32.3 papunktyje nurodytomis aplinkybėmis arba kitomis su pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos tvarkos pažeidimais susijusiomis aplinkybėmis.

46. Registracijos žurnalai tvarkomi piniginių operacijų, sandorių ir klientų registracijos žurnalų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 5 d. nutarimu Nr. 562 „Dėl Piniginių operacijų, sandorių ir klientų registracijos žurnalų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

47. Kita finansų įstaiga privalo saugoti:

47.1. Nurodymų 45 punkte nurodytų registracijos žurnalų duomenis – 10 metų nuo sandorių arba dalykinių santykių su klientu pabaigos dienos;

47.2. piniginę operaciją ar sandorį patvirtinančius dokumentus arba kitus juridinę galią turinčius dokumentus, susijusius su piniginių operacijų atlikimu arba sandorių sudarymu – 10 metų nuo piniginės operacijos atlikimo arba sandorio sudarymo dienos;

47.3. kliento tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijas, sąskaitų ir (arba) sutarčių dokumentaciją (dokumentų originalus) – 10 metų nuo sandorių arba dalykinių santykių su klientu pabaigos dienos. Saugojimo terminas gali būti papildomai pratęstas, jeigu yra motyvuotas kompetentingos institucijos nurodymas;

47.4. dalykinių santykių su klientu rašytinę arba elektroninę korespondenciją – 5 metus nuo sandorių arba dalykinių santykių su klientu pabaigos dienos. Saugojimo terminas gali būti papildomai pratęstas, jeigu yra motyvuotas kompetentingos institucijos nurodymas.

48. Kita finansų įstaiga privalo užtikrinti, kad:

48.1. Nurodymų 47 punkte nurodyti dokumentai ir informacija būtų saugomi, nepaisant to, ar:

48.1.1. piniginės operacijos ar sandoriai yra vietiniai, ar tarptautiniai;

48.1.2. dalykiniai santykiai su klientu tęsiasi, ar yra pasibaigę.

48.2. Nurodymų 47 punkte nurodyti dokumentai būtų saugomi taip, kad būtų įmanoma:

48.2.1. atkurti konkrečias pinigines operacijas arba sandorius;

48.2.2. juos ir juose esančią informaciją prireikus pateikti FNTT arba kitoms kompetentingoms institucijoms.

VII SKYRIUS

KITOS PAREIGOS ĮGYVENDINANT PINIGŲ PLOVIMO IR (ARBA) TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS PRIEMONES

49. Kita finansų įstaiga, užtikrindama veiksmingą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos valdymo priemonių įgyvendinimą, taip pat privalo:

49.1. turėti nustatytas vidaus kontrolės procedūras, susijusias su klientų ir naudos gavėjų tapatybės nustatymu ir tikrinimu; praktikoje naudojamų techninių priemonių, užtikrinančių tiesioginį

vaizdo perdavimą, aprašymus ir joms taikomus reikalavimus, klausimus, kurie yra užduodami klientui, kai tapatybė nustatoma nuotoliniu būdu; rizikos vertinimu, rizikos (atsižvelgiant į kliento, dalykinių santykių, produkto, paslaugos arba sandorio tipą, geografinę riziką ir pan.) valdymu; dalykinių santykių ir (arba) operacijų stebėsenos organizavimu; tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu; pranešimų ir informacijos pateikimu FNTT; registracijos žurnalų tvarkymu; Nurodymuose nurodytos informacijos saugojimu; kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo informacijos atnaujinimu; mokymų darbuotojams organizavimu, siekiant juos tinkamai supažindinti su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimais; funkcijų, Kitoje finansų įstaigoje įgyvendinant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones, pasiskirstymu, taip pat informacijos apie reikalavimų vykdymą valdymu ir komunikacija;

49.2. vykdyti Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo, Europos Sąjungos reglamentuose dėl tarptautinių sankcijų ir jų įgyvendinimo išimčių ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2016 m. spalio 20 d. įsakyme Nr. V-273 „Dėl Tinkamo tarptautinių finansinių sankcijų įgyvendinimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos reguliavimo srityje priežiūros nurodymų patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus;

49.3. įvertinti pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką, susijusią su naujų paslaugų ir produktų įdiegimu, naujų (besivystančių) technologijų panaudojimu versle. Toks rizikos įvertinimas turi būti atliekamas prieš pradedant teikti naujas paslaugas, siūlant naujus produktus, ketinant naudotis naujomis (besivystančiomis) technologijomis, o remiantis tokio įvertinimo išvadomis, turi būti parenkamos atitinkamos priemonės minėtoms rizikos rūšims švelninti ir valdyti;

49.4. paskirti vadovaujančius darbuotojus, kurie organizuotų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą ir palaikytų ryšius su FNTT. Apie šių darbuotojų paskyrimą Kita finansų įstaiga privalo raštu pranešti FNTT. Kita finansų įstaiga privalo užtikrinti, kad minėti darbuotojai turėtų galimybę gauti visą savo funkcijoms vykdyti reikalingą informaciją, įskaitant priėjimą prie informacijos, susijusios su kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymu, kliento dalykinių santykių stebėseną, pinigines operacijas ir sandoriais ir kitos informacijos. Kitos finansų įstaigos darbuotojai, nustatę, kad pinigine operacija gali būti įtartina, pastebėję pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo požymius, turi pranešti paskirtam atsakingam darbuotojui, kuris registruoja informaciją apie klientą ir jo atliekamas pinigines operacijas, dar kartą patikrina pinigine operaciją ir su ja susijusią informaciją, inicijuoja tyrimą kliento veiklos ar sandorio įtartinumui pagrįsti ir, nustatę įtartiną kliento veiklą ir (arba) sandorį, informuoja FNTT;

49.5. nustatyti, kad Nurodymų 49.4 papunktyje nurodyti Kitos finansų įstaigos darbuotojai nuolat (ne rečiau kaip vieną kartą per metus) atsiskaitytų savo vadovams apie jiems pavestų funkcijų, susijusių su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija Kitoje finansų įstaigoje, vykdymą, informaciją pateikdami raštu;

49.6. užtikrinti, kad trečiosiose valstybėse esantys jų padaliniai ir patronuojamosios įmonės, kuriose turi daugumą akcijų, savo veikloje laikytųsi Nurodymų reikalavimų. Kita finansų įstaiga privalo ypač daug dėmesio skirti savo padaliniams ir patronuojamosioms įmonėms, kuriose turi daugumą akcijų, veikiančioms užsienio valstybėse, kurios netaiko arba netinkamai taiko FATF rekomendacijas;

49.7. Kai skiriasi Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybės pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, Kitos finansų įstaigos padaliniai arba patronuojamosios įmonės, kuriose Kita finansų įstaiga turi daugumą akcijų, privalo taikyti griežtesnes teisės aktų nuostatas, kiek tai leidžia užsienio valstybės teisės aktai. Jeigu užsienio valstybės teisės aktai neleidžia taikyti lygiaverčių reikalavimų, Kita finansų įstaiga nedelsdama privalo informuoti

FNTT ir suderinę su ja imtis papildomų priemonių, galinčių veiksmingai sumažinti pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo grėsmę.

50. Kitos finansų įstaigos vadovas, užtikrindamas veiksmingą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos valdymo priemonių įgyvendinimą, privalo:

50.1. susipažinti ir supažindinti savo darbuotojus su teisės aktais, reglamentuojančiais pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos ir atsakomybės už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių nevykdymą klausimus;

50.2. užtikrinti Kitos finansų įstaigos darbuotojų dalyvavimą mokymuose (kursai, seminarai, stažuotės ir pan.) pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos klausimais;

50.3. užtikrinti, kad pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikos valdymo procedūros atitiktų Kitos finansų įstaigos veiklos mastą ir pobūdį;

50.4. užtikrinti, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonės būtų tinkamai integruotos į Kitos finansų įstaigos vidaus kontrolės sistemą (įskaitant priimamą į darbą asmenų patikrinimą, veiklos auditą);

50.5. siekti naudoti Kitos finansų įstaigos veikloje naujas saugias piniginių operacijų atlikimo sistemas, kurios ribotų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo galimybes per Kitą finansų įstaigą;

50.6. užtikrinti veiksmingą pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikos valdymą grupės, kurioje Kita finansų įstaiga yra patronuojančioji įmonė, mastu.

VIII SKYRIUS PAPILDOMOS REKOMENDACIJOS

51. Kitai finansų įstaigai rekomenduojama:

51.1. keistis atitinkama informacija ir patirtimi su kitomis Lietuvos Respublikos arba užsienio finansų rinkos dalyvių įstaigomis ir institucijomis pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sritys klausimais;

51.2. nuolat domėtis pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos klausimais Lietuvos ir užsienio spaudos leidiniuose bei kituose viešai prieinamuose šaltiniuose;

51.3. susipažinti su FNTT, kitų valstybės institucijų, atsakingų už pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą, parengtais nurodymais, skirtais finansų įstaigoms arba kitiems subjektams, ir pasinaudoti jose išdėstyta informacija savo veikloje;

51.4. susipažinti su FATF ir kitų tarptautinių institucijų ar organizacijų, atsakingų už pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją, parengtais nurodymais, instrukcijomis, rekomendacijomis ir kitais dokumentais bei pasinaudoti jų nuostatomis arba juose išdėstyta informacija savo veikloje.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52. Asmenys, pažeidę Nurodymų, išskyrus VIII skyriaus, reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.
